

„Образование, професия, реализация: подпомага ли ЕС ефективната връзка между образование и професионална реализация?“

Изготвил: Каролина Владимирова

Абсолвент, специалност Европейистика в СУ „Св- Климент Охридски“

Създаването на благоприятни условия за младите хора да придобиват нови знания и да развиват своите умения и потенциал, което ще проправи пътя към бъдеща трудова заетост и ще понижи риска от социално изключване, е от съществено значение за стабилното социално-икономическо развитие на Европейския съюз (ЕС). Образованието и обучението, и по-специално – прехода на младите хора към пазара на труда и тяхната успешна интеграция в обществото, са основен приоритет за Европейския съюз.

При изработването и прилагането на своите политики Съюзът взема предвид изискванията, свързани с насърчаването на високо равнище на образование и обучение.¹ Сред дългосрочните стратегически цели на ЕС по отношение на образованието и обучението са превръщането на ученето през целия живот и мобилността в реалност; подобряването на качеството и ефективността на образованието и обучението и насърчаването на социалното сближаване и активното гражданско участие.

Политиката в областта на образованието и обучението е в пряка връзка със стратегията „Европа 2020“. С акцент върху „интелигентния“, „устойчив“ и „приобщаващ“ растеж, целите на „Европа 2020“ следва да бъдат постигнати чрез по-ефективни инвестиции в образованието, изследванията и иновациите.

Стратегията също така повиши европейския политически интерес към висшето образование.² Една от основните цели е увеличаване на броя на младите хора, завършващи висше образование (най-малко 40 % от лицата на възраст 30-34 години до 2020 г.). Тази амбициозна цел е преформулирана в стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“, приета от Европейския съвет през май 2009 г. Рамката включва също така Копенхагенския процес за сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение.

Докато отговорността за образователните системи и системите за обучение се носи от държавите-членки, ЕС играе ключова роля за подкрепата и допълването на усилията за подобряване и модернизиране на техните образователни системи. Целите, инструментите и организацията на съвместната работа на равнище ЕС са изложени в стратегическата рамка, позната като „Образование и обучение 2020“. Напредъкът се наблюдава с помощта на показатели и на фона на набор от целеви показатели (вж. по-долу), предназначени да допринасят за формулирането на политики въз основа на данни и за идентифицирането на предизвикателствата.

---

¹ Education and Vocational Training

http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.13.3.html

² Higher education http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.13.4.html

Показателите и целевите показатели са важни средства за измерване на напредъка в образованието и обучението. Като част от „Образование и обучение 2020“ бяха определени следните целеви показатели на ЕС за 2020 г.:

- делът на лицата на възраст от 30 до 34 години със завършено висше образование следва да бъде най-малко 40 %;
- средно най-малко 15 % от възрастните (на възраст между 25 и 64 години) следва да участват в процеса на учене през целия живот;
- не по-малко от 20 % от завършилите висше образование и 6 % от лицата на възраст между 18 и 34 години с начална професионална квалификация следва да са учили или да са се обучавали поне известно време в чужбина;
- делът на дипломираните лица (между 20-34 годишна възраст, успешно завършили средно или висше образование), приключили образованието си преди от 1 до 3 години следва да бъде не по-малко от 82 %.

В допълнение към собствените политически инициативи на държавите-членки, ЕС активно подкрепя приоритетите на Процеса от Болоня, който от стартирането си през 1999 г. работи за изграждането на по-съгласувани системи за висше образование в Европа, и който достигна връхната си точка със създаването на Европейско пространство за висше образование с Декларацията от Будапеща и Виена от март 2010 г.

„Младежта в движение“ е широкообхватен пакет от политически инициативи в областта на образованието и заетостта на младите хора в Европа. Стартиран през 2010 г., той е част от стратегията „Европа 2020“. Инициативата има за цел да подобри образованието, да намали високия процент на младежка безработица и да повиши заетостта сред младите хора, в съответствие с по-широката цел на ЕС за постигане на процент на заетост от 75 % за населението в трудоспособна възраст (от 20 до 64 години).

Областите на образованието, обучението и спорта бяха признати за основни двигатели в рамките на стратегията на ЕС за растеж за идващото десетилетие за преодоляване на финансовата, икономическа и социална криза, засягаща страните в Европа, ускоряване на растежа и насърчаването на социалната справедливост.

С оглед на ключовата роля на образованието за бъдещото благополучие на гражданите и Европа като цяло, ЕС разработи нова амбициозна програма – „Еразъм +“. Тя доразвива предишни инициативи на Съюза за насърчаване на обмена и развитието на системите за образование и обучение и младежката заетост.

„Еразъм +“ е предназначена да подкрепя усилията на държавите да използват ефективно потенциална на човешкия капитал на Европа и същевременно утвърждава принципа за учене през целия живот, като обвързва подкрепата с формално и неформално обучение в областите на образованието, обучението и младежта. Новата програма има за цел да стимулира личностното развитие на хората и да подобри техните перспективи за работа.

Лансирана още през 1987 г., програмата „Еразъм“ не само се превърна в най-голямата програма за обмен на студенти в света, но може с основание да претендира, че е една от най-успешните инициативи на ЕС и може би най-известният продукт на ЕС. Не само Комисията говори за „Еразъм“ като за „голям успех за Европа“: броят на студентите

и преподавателите, които се възползват от възможностите за мобилност, предоставяни от „Еразъм“ непрекъснато расте.

Според прогнозите на Комисията в периода 2014-2020 г. „Еразъм +“ ще позволи на приблизително 4 милиона души да се възползват от възможностите за мобилност, които предлага. Въпреки обединяващата структура на „Еразъм +“ висшето образование играе основна роля в програмата. За това говорят не само името на програмата, но и финансовите ресурси, предвидени за висшето образование, които представляват минимум 33,3 % от общия бюджет. В допълнение към това 1,9 % от общия бюджет се заделят за програмата „Жан Моне“. Така висшето образование остава най-важният сектор на образованието, финансирано от ЕС. По този начин значително се увеличават възможностите за сътрудничество между образователните институции, както и между сферите на образованието и на бизнес сектора.

Комисията предложи редица практични и постижими мерки, които имат потенциала да постигнат незабавен ефект, например „Инициативата за младежка заетост“ в размер на 6 млрд. евро. Някои от тези предложения бяха договорени на равнище ЕС и сега трябва спешно да бъдат превърнати в реални възможности за младите хора.

В много от тези области подготвителната работа е завършена. Приоритетът понастоящем е да се ускори изпълнението и да се извършат свързаните с него начални действия. Успехът ще зависи както от политическа воля, така и от капацитета на частния сектор за създаване на възможности за младите хора. ЕС не може да замести усилията, които се изискват на национално равнище. Но той спомага за тяхното осъществяване посредством определянето на най-важните реформи чрез специфичните за всяка държава препоръки, разпространението на най-добри практики, насочването на инвестиции от бюджета на ЕС и предоставянето на помощ за младите хора да се възползват в пълна степен от единния европейски пазар.

Източници

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Working together for Europe's young people A call to action on youth unemployment /* COM/2013/0447 final */ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013DC0447&qid=1417079948188&from=EN>

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0669&from=EN>

Education, adult skills and social outcomes. Empirical evidence from the survey on adult skills (PIAAC 2013), European Commission, Directorate-General for Communication, 2014 <http://bookshop.europa.eu/en/education-adult-skills-and-social-outcomes-pbLBNA26626/?CatalogCategoryID=QN4KABste0YAAAEjFZEY4e5L>

Modernisation of Higher Education in Europe: Access, Retention and Employability, European Commission, Directorate-General for Communication, 2014
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/165EN.pdf